

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: J. U., zastoupený JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze z 27. 3. 2024, č. j. 13 Az 25/2023-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 15. 6. 2023 č. j. OAM-89/ZA-ZA11-VL13-2023 (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 a násl. zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 s. ř. s. Uvedl, že si musel vypůjčit finanční prostředky od lichváře, aby mohl krýt náklady na úplatky spojené s propuštěním jeho otce z vězení. Vzhledem k tomu, že nebyl schopen půjčku splatit, čelil výhrůžkám věřitele, pro které se domnívá, že je ohrožen na životě. Domovský stát není z důvodu vysoké zkorumpovanosti schopen mu poskytnout adekvátní ochranu. Nadto ze zpráv o zemi původu jednoznačně vyplynulo, že existují výjimky, pro které je státní ochrana nefunkční. Obavy stěžovatele proto nejsou liché. Postupem městského soudu byl poškozen, neboť ten

nekriticky převzal závěry žalovaného o fungování policejních služeb v Uzbekistánu. Stejně tak bez dalšího přisvědčil žalovanému v hodnocení úrovně tamní spravedlnosti, aniž by reflektoval stěžovatelovu bezprostřední zkušenost. Správní orgány i městský soud nedostatečně zjistily skutečný stav věci bez důvodných pochybností a nesprávně dospěly k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje se závěry městského soudu. Plně přitom odkázal na správní spis, na své vyjádření k žalobě, na obsah napadeného rozhodnutí a rozsudek městského soudu. Úvahy městského soudu považoval za jasné a srozumitelné a výrok rozsudku za řádně odůvodněný. Navrhl odmítnutí kasační stížnosti jako nepřijatelné, případně navrhl její zamítnutí jako nedůvodné.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení z 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu z 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, z 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a z 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06 nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu z 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, z 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, z 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, a z 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75).

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud připomíná, že nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, z 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či z 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). S ohledem na skutečnost, že stěžovatel námitku nepřezkoumatelnosti vznesl pouze v obecné rovině, kdy uvedl, že městský soud pouze převzal argumentaci žalovaného a jeho postup a rozhodnutí aproboval, zdejší soud tuto posoudí v míře obecnosti, v jaké byla vznesena.

[10] Napadený rozsudek požadavkům přezkoumatelnosti dostál. Rozsudek je řádně odůvodněn a je plně srozumitelný. Z rozsudku je patrné, z jakého skutkového stavu městský soud vyšel, jak zohlednil podstatné skutkové okolnosti a jak na skutkový stav aplikoval rozhodnou právní úpravu. Nejvyšší správní soud si je vědom, že při soudním přezkumu vznikají situace, kdy se soud ztotožní s argumentací jedné ze stran sporu. V takovém případě jistě není jeho úkolem v odůvodnění svého rozhodnutí uměle konstruovat jinou formu pro sdělení téhož, aby se tak za každou cenu vyhnul přímé citaci vyčerpávajících souladných závěrů či odkazu na ně (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu z 23. 4. 2015, č. j. 2 Afs 186/2014-58). Prezentovaný postup je možný pouze v případě, pokud je rozhodnutí žalovaného přezkoumatelné, tedy pokud v něm jsou přesvědčivě a úplně předestřeny důkazy, respektive výsledky dokazování jako jeho vlastní úvahy, na nichž je založen zjištěný skutkový stav a právní posouzení. Napadené rozhodnutí tyto požadavky splňuje. Subjektivní nesouhlas stěžovatele s důvody rozhodnutí nečiní rozhodnutí nepřezkoumatelným.

[11] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal 26. 1. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Dne 1. 2. 2023 následně stěžovatel poskytl údaje k podané žádosti, přičemž konkrétně sdělil, že je státním příslušníkem Uzbekistánu, uzbecké národnosti. Hovoří uzbeckým jazykem a jeho náboženským přesvědčením je sunnitský islám. Nikdy nebyl členem žádné politické strany ani nebyl politicky aktivní. S výjimkou ČR, kde měl od roku 2021 uděleno pracovní vízum, neměl v jiných státech udělena žádná víza ani povolení k pobytu. V lednu 2022 si podal žádost o prodloužení víza, která byla odmítnuta s důvodem, že nelze prodloužit sezónní vízum. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že si půjčil 100 000 dolarů, aby zajistil propuštění svého otce z vězení. Nyní o mezinárodní ochranu žádá, neboť se obává o svůj život, pokud se bude muset vrátit zpět do Uzbekistánu, kde mu bylo vyhrožováno, a dokonce byl i napaden.

[12] Stěžovatel zejména namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu městským soudem, pokud se jedná o naplnění podmínek pro udělení některé formy azylu či doplňkové ochrany. Výslovně uvedl, že čelil útokům toliko ze strany soukromých osob a nebyl pronásledován státními orgány. K tomu Nejvyšší správní soud ustáleně judikuje, že žalovaný musí při posuzování žádosti vycházet z dostatečně aktuálních, důvěryhodných, objektivních a přesných (adresných) informací o zemi původu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 4. 2. 2009 č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS, nebo

z 25. 4. 2019 č. j. 5 Azs 207/2017-36). Městský soud zohlednil i tato východiska rozhodovací praxe. Vycházel ze zpráv o zemi původu, z nichž vyšel i žalovaný (zahrnují také informace o činnosti policie), přičemž tyto lze považovat za dostatečné a přiměřeně aktuální.

[13] Nejvyšší správní soud připomíná, že v rozsudku z 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, uvedl, že ani „*obtíže žadatele o azyl, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštních zřetelů hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*“. Stěžovatelovo tvrzené zadlužení pak není samostatným důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (usnesení NSS z 9. 8. 2023, č. j. 7 Azs 103/2023-21).

[14] V projednávané věci městský soud správně dovodil, že hrozba pronásledování či vážné újmy ze strany soukromých osob může být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany pouze pokud by bylo v řízení zjištěno, že státní orgány v zemi původu nejsou schopny nebo ochotny stěžovateli zajistit ochranu ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 18. 12. 2003 č. j. 4 Azs 38/2003-36, z 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41 nebo z 31. 10. 2008 č. j. 5 Azs 50/2008-62). V řízení nebylo zjištěno, že by státní orgány v zemi původu obecně nebyly schopny či ochotny zajistit ochranu před pronásledováním věřiteli (soukromými osobami). Obavy stěžovatele představují aktivity soukromých osob, jejichž motivace je rovněž soukromého charakteru (nesplacená půjčka), přičemž sám stěžovatel tyto útoky nijak neřešil, natož, aby se obrátil na státní orgány v zemi původu. Pokud jde o posouzení dostupnosti ochrany v takových případech ze strany uzbeckých státních orgánů, podle rozsudku z 3. 10. 2018, č. j. 6 Azs 291/2018-25, „*jakkoliv je Uzbekistán obecně hodnocen jako nesvobodná země s výraznými nedostatky v oblasti politických práv a občanských svobod, po nástupu prezidenta Mirzijojeva k moci v září roku 2016 došlo v zemi k jistému uvolnění, a to i ve vztahu ke kritikům režimu a osobám podezřelým z extremismu. Uzbecké zákony poskytují svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace a repatriace, omezenou pouze požadavkem tzv. výjezdních víz pro vycestování mimo území Společenství nezávislých států*“. Na tento rozsudek navázala řada usnesení kasačního soudu (např. usnesení z 1. 9. 2020, č. j. 4 Azs 82/2020-50, nebo z 26. 11. 2020, č. j. 1 Azs 182/2020-29).

[15] Zdejší soud na to dodává, že již dříve v rozsudku z 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, konstatoval, že: „*[o]becné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, (...) nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co (...) na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.*“

[16] Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že „poskytnutí azylu“ je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky, který nelze zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změnách některých zákonů (rozsudek Nejvyššího správního soudu z 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Snaha o legalizaci pobytu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 30. 6. 2004,

pokračování

č. j. 7 Azs 138/2004-44, z 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, z 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, nebo z 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81), stejně jako ekonomické důvody (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, z 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003-43, nebo z 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65) nemohou být podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[17] Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný a městský soud vybočili z dosavadní rozhodovací praxe a zároveň neshledal, že by zde byl dán důvod se od dosavadní rozhodovací praxe jakkoli odchýlit. S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu z 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2024

David Hipšr
předseda senátu